



# KO E **Tao** FAKATUPU, MAUMAU

*Na'e loto-to'a fe'unga nai 'a  
Taniela ke tala 'a e mo'oní?*

**Fai 'e Kimberly Oldroyd**  
(Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oní)

*Na'e hoko 'a e talanoa ko 'ení 'i USA.*

**N**a'e fakaava hake 'e Taniela 'a e tāpuni 'o e puha me'a va'inga motu'a 'o 'ene kui tangatā peá ne fakasiosio ki loto. Na'e ha'oha'o mai hono fanga kāsini ke nau sio. Na'a nau manako ke va'inga fakataha 'i he 'api 'o Kulenipaá!

Na'e lahi ha ngaahi me'a va'inga motu'a 'i loto na'e va'inga ai e fa'e mo e tokoua e fa'e 'a Tanielá 'i he'ena kei íkí.

"Ko e hā ia?" Na'e tuhu e kāsini 'o Taniela ko Noá ki ha ngaahi fo'i tao ngingila motu'a 'e ono. Na'e mata tōtao 'a e ngaahi mui'i tafa'akí mo ha 'ū fuka fakalanulanu—ko e ní'hi na'e lanu kulokula pea engeenga e ní'hi.

Na'e to'o hake 'e Taniela ha fo'i tao 'e taha. Na'á ne pehē ange, "Na'e talanoa mai 'eku fa'e'e kau ki heni. 'Okú te fakafuo ha me'a fuopotopoto he musié 'i tu'a. Pea taufetongi leva 'i hono tolo e fanga kí'i taó ni ki 'olunga mo feinga ke nau tō 'i loto he fuopotopoto."

Na'e pehē ange 'e Noa, "Fakalata!" Kuo 'osi lele ia ki he loto 'ata'ataá ke fokotu'utu'u 'a e va'ingá.

Tuaiekemo, kuo tolongi 'e Taniela mo hono ngaahi kāsini 'a e fanga fo'i tao ukameá ki he 'ataá 'i he loto 'ata'atā 'a Kulenipaá. Na'e sai'ia 'a Taniela he taimi ne tō mamafa hifo ai mo tu'u 'a e taó 'i he musié.

Na'e talaange 'e he kāsini 'o Taniela ko Lilí, "Oku ou tui te u lava 'o tolo mā'olunga ange 'eku taó 'iate koe."

Na'e kakata 'a e fānaú mo tolo 'enau 'ū taó 'o faka'au ke mā'olunga ange.

Na'e ma'u leva 'e Taniela ha fo'i fakakaukau. Na'á ne talaange, "Oku ou tui te u lava 'o tolo fakalaka atu 'i he tau'anga me'alelé ke tō ki he fuopotopoto!" Na'á ne lele ki he tafa'aki 'e taha 'o e tau'anga me'alelé 'o tolongi lahi 'a e fo'i taó.

Na'e puna mā'olunga 'a e fo'i taó ki he 'ataá, ka na'e 'ikai ke tō ia 'i he musié. Na'e tō ia 'i he kā fo'ou 'a 'Ani'i Lopilini 'o ongo mai ha *PAKIHI* le'olahí.

Na'e kaila 'a Noa, "Oiaue!"

Na'e to'o hake 'e Taniela 'a e fo'i taó. Na'e 'ilonga ha makoko lahi 'i he kaá 'i he me'a na'e tō aí.

Na'e fesiofaki 'a e tamaikí mo ha loto-tailili. Na'e 'ikai ke nau toe lea, ka nau tuku 'a e fanga fo'i taó 'i he loto 'ata'ataá ka nau lele ki loto.

Kimui ange 'i he ho'atā ko íá, na'e 'alu e taha kotoa ki he'enau kaá ke nau foki ki 'api. Na'e fakatokanga'i 'e he tokoua e fa'e 'a Tanielá 'a e makoko 'i he'ene kaá. Na'á ne 'eke ange, "Ko e hā e me'a na'e hokó?"

Na'e ongo'i tailili 'a Taniela. Ka na'e 'ikai ke ne foaki ha fo'i lea. Na'á ne heka pē ki he kaá 'o ta'ata'alo fakamāvae ki hono ngaahi kāsini.

'I he foki ki 'apí, na'e tangutu fakalongolongo pē 'a Taniela 'i he sea muí. Na'á ne feinga ke lau 'ene tohí. Ka na'e 'ikai lava ke ma'u 'ene tokangá. Na'á ne ongo'i puke 'i he fakakaukau ki he me'a na'e hokó. Na'á ne 'ilo'i ko e faitotonú 'a e me'a 'oku totonu ke faí. Ka 'e fakamamahi hono tala 'a e mo'oní! 'E 'ita lahi 'ene ongomātu'á 'iate ia. 'E pehē foki mo e tokoua 'ene fa'e'e.

Na'e fakakaukau leva 'a Taniela ki he mo'unga'i tangata he folofolá na'á ne sai'ia aí. Na'e lí 'a Taniela 'i he Fuakava Motu'á ki he 'ana 'o e fanga laioné koe'uhi ko 'ene fili ki he totonú. Na'á ne loto-to'a. Mahalo pē 'e loto-to'a foki mo Taniela.

Na'e lea ange 'a Taniela, "'E Mami? Na'á ku tolongi ha fo'i tao pea tau ia 'i he kā 'a 'Ani'i Lopilini 'o makoko. Ko e fo'ui ia 'o'oku."

Na'e sio mai 'a Mami kiate ia 'i he sio'atá, ki mui. Na'e 'ikai ke ne 'ita 'o hangē ko e me'a ne fakakaukau ki ai 'a Tanielá. Na'á ne talaange, "Fakamālō atu 'i ho talamai 'a e mo'oní."

Na'e mihi fakamānava loloa 'a Taniela. Na'á ne fehu'i ange, "'E lava pē ke u tā kia 'Ani'i Lopilini he tau d'u ki 'apí? 'Oku ou fie kole fakamolemole ki ai. Pea te u ngāue mālohi ke ma'u ha pa'anga ke totongi hono fakalei'i 'ene kaá."

Na'e malimali 'a Mami. "Ko ha fakakaukau lelei ia."

Na'e mole atu 'a e ongo'i halaia 'a Tanielá, peá ne ongo'i nonga. Na'á ne loto-to'a fe'unga ke tala 'a e mo'oní. Koe'uhi ko Sīsū Kalaisi, te ne lava 'o fakatomala mo fakatonutonu ha ngaahi me'a. ●



**Na'e ongo'i fēfē nai 'a Taniela  
'i he taimi na'á ne tala ai  
'a e mo'oní mo fakatomalá?**

Ō TA FAKATATA 'A JOSH TALBOT